

1 PÄLKÄNEEN VESIHUOLTOLAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

1.1 Toimintakertomus

Pälkäneen vesihuoltolaitos on kirjanpidollinen taseyksikkö, joka on eriytetty kunnan kirjanpidossa. Taseyksikkö noudattaa tasejatkuvuutta ja se pidetään talousarviossa kunnan muiden tehtävien yhteydessä. Vesihuoltolaitos kattaa toimintansa kulut ja investoinnit toiminnasta saatavilla tuloilla ja liittymismaksuilla.

Vesihuoltolaitos on palveluntuottaja, joka huolehtii vedenotosta, talousveden jakelusta sekä jätevesien viemäroinnistä ja puhdistuksesta. Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on turvata kuntalaisille hyvä ja laadukas juomavesi sekä varmistaa ympäristön puhtaus laadukkaalla puhdistamotoiminnalla.

Toimintaa ja seurataan jatkuvan omavalvonnan lisäksi ulkopuolisen viranomaisen valvonnalla. Talousveden tulee täyttää vuoden jokaisena hetkenä terveydensuojelulain ja talousvesiasetuksen mukainen laatu. Jätevesien käsittely tulee toteuttaa ympäristön- ja vesiensuojelulakien mukaisesti (kaikkiaan toimintaa ohjaavia lakeja ja asetuksia on 14, joiden lisäksi useita säädöksiä).

Pälkäneen vesihuoltolaitoksen seurantamittauksissa asetusten ja lainsäädännön edellyttämät tavoitteet toteutuivat kokonaisuudessaan vaatimusten mukaisina.

Talous ja merkittävät poikkeamat talousarviossa

Talouden osalta vesihuoltolaitoksen myyntituotot olivat 1 364 028 euroa (alv 0 %), josta puhdasvesi 623 924 € ja jätevesi 740 103 €.

Tilikauden tulos on alijäämäinen. Tilikauden tulos on alijäämäinen. Taloutta rasittaa toimintakulujen (energian, aineiden ja tarvikkeiden hinnannousu) lisäksi edellisten vuosien investoinnit, suurimpana Tommolan jätevedenpuhdistamo sekä rakennetut verkostot, joihin ei ole saatu liittymiä. Talouden tasapainottamiseksi ja tulevien vuosien ylläpitokulujen varautumiseksi, vesihuoltolaitoksen hintoja on on korotettava.

1.1.1 Hallinto ja organisaatio

Pälkäneen vesihuoltolaitos on kunnan omistama vesihuoltolaitos ja kuuluu osaksi Pälkäneen kuntaa. Vesihuoltolaitoksen asiat päätetään Pälkäneen kunnan teknisessä lautakunnassa ja vesihuoltolaitos on osa teknisen toimen yksikköä.

Henkilöstö

Vesihuoltolaitoksella on vesihuollon työnjohtaja ja kaksi vesihuoltolaitoksen hoitajaa. Vesihuoltolaitoksen johtajana toimii tekninen johtaja.

Vesihuoltolaitoksen toiminta edellyttää ympärivuorokautista päivitystä. Oman henkilökunnan lisäksi päivityspalvelua hankitaan ostopalveluna.

1.1.2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa

Toteutetut hankkeet

- Harhalan vedenottamo muutettiin kalkkisuodatuksesta soodakäsittelyyn
- Luikalan vesijohto rakennettiin osana Sappee-Luikalan rengasverkkoa
- Logiikan uusinnat Tommolaa
- Yleisesti logiikkaa uusittiin laajasti
- Tommolan valvomon keskuskoneen uusinta
- Holjan vesirunkolinjan jatko
- Kinnalan vedenottamon piha-alueiden ja rakennuksen sokkeleiden kunnostukset.

Toiminnassa ei oleellisia muutoksia

Toiminnalliset luvut

	2023	2022	2021
Liikevaihto (euroa)	1 364 028	1 337 639	1 365 897
Toimintakulut (euroa)	-959 284	-784 130	-815 727
Verkostoon liitetyt kiinteistöt (kpl)	1936	1 906	1 888
Laskutus (m³)			
- Vesi	222 870	227 082	231 896
- Jätevesi	176 390	179 774	181 561

Toiminnan tunnuslukutaulukko

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vesilaitos							
Laskutettu talousvesimäärä m ³	203 182	218 424	221 409	225 147	231 896	227 082	222 870
Talousveden käyttömaksu €/m ³ (alv0%)	1,7	2,01	2,01	2,01	2,01	2,01	2,01
Viemärilaitos							
Laskutettu jätevesimäärä m ³	168 741	182 414	179 672	177 208	181 561	179 774	176 390
Jäteveden käyttömaksu €/m ³ (alv 0%)	2,61	2,96	2,96	2,96	2,96	2,96	2,96

Myydyt vesimäärät

1.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Verkosto

Vuoden 2024 talousarviossa sekä vuoden 2025-2026 taloussuunnitelmassa ennakoitu seuraavat merkittävimmät hankkeet:

- Joensuuntien ja Amiraalintien vesihuolto
- Sappeenvuoren vesihuolto
- Sappee-Luikalan rengaslinjan jatko
- Luopioisten pintavedenottamon peruskorjaus
- Vohlisaaren kunnallistekniikka

Lisäksi tuleville vuosille ajoittuu Kankaanmaa II teollisuusalueen kunnallistekniikka.

Laitokset

Kinnalan vedenottamon rakennuksen peruskunnostus ja Tommolan vanhan jätevedenpuhdistamon katon kunnostustyöt ovat edessä lähivuosina.

Luopioisten jätevedenpuhdistamon (1991) elinkaaritarkastelu ja mahdollisen siirtoviemäriin selvitys on hyvä tehdä ennakkoselvityksenä. Tarve töille on kymmenen vuoden sisällä.

Jätepuhdistamoiden lietteen kuivatus tapahtuu yhden kuivaimen varassa. Tommolaan olisi harkittava uuden kuivaamon rakentamista pitkällä aikavälillä, jolloin nykyinen kuivaamo jäisi varalle.

1.1.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesilaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Merkittävin toimintariski liittyy talousveden puhtauteen ja sitä kautta ihmisten terveyteen ja elintarviketeollisuuden toimintaan. Verkoston ikääntyminen tulee olemaan yksi verkoston merkittävimmistä riskeistä talousveden puhtauteen, seuraavaksi merkittävin riski tulee olemaan pohjaveden saastuminen. Pälkäneen pohjavesialueilla on merkittävästi maanottoa ja maanotosta on tullut suuri riski alueen pohjavesille.

Lisäksi Pälkäneen pohjavesille merkittävä riski on VT12-tie. Lisäksi VT12 alueella kulkeva liikenne ja varsinkin vaarallista kemikaalia sisältävä kuljetus on aina riski pohjavedelle ja pohjaveden laadulle.

Jäteveden joutuminen pohjaveteen tai jätevedenpumpppauksen tai puhdistamon toimintahäiriö saattaa aiheuttaa myös merkittävän riskin. Jätevedenpumpppauksen tai puhdistamon toimintahäiriö saattaa aiheuttaa vesistöjen saastumisen ja sitä kautta suuren ihmismassan sairastumisen esimerkiksi uimavedestä.

Jäteveden joutuminen pohjaveteen on epätodennäköistä ja vaatisi pitkään jatkuneen ongelman verkostossa tai pumppaamossa, mutta pohjaveteen joutuessaan aiheuttaisivat merkittävät ongelmat ihmisten terveydelle ja talousvettä toimittavalle laitokselle. Kaikissa toteutuvissa onnettomuuksissa ovat mukana myös taloudelliset tappiot.

Jätepuhdistamoiden lietteen kuivatus tapahtuu yhden kuivaimen varassa. Tommolaan olisi harkittava uuden kuivaamon rakentamista.

Henkilöstö. Vesihuoltolaitoksen toiminta ja ylläpito vaatii erikoisosaamista laitoksen työntekijöiltä. Kolmen työntekijän muodostaessa henkilöstön on riskinä pitkä poissaolo tai muu este. Myös ulkopuolisilta ostettu päivystyspalvelu muodostaa riskin, kun olosuhteet tai paikat ei välttämättä ole tuttuja.

Talouden osalta alijäämäinen tulos antaa aiheutta huoleen. Vesimaksujen kohtuullinen korottaminen ei välttämättä riitä turvaamaan toimintaa pitkällä aikavälillä. Toiminnan kulujen karsiminen on käytännössä mahdotonta, ilman että riskeerataan toimintaan liittyviä lakien- ja asetusten edellyttämää toimintatapaa.

1.1.5 Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä

Selonteko sisäisen valvonnan, riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä on kunnan varsinaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Ympäristötekijät

Jätevedenpuhdistuksessa ja vedenhankinnassa toimitaan ympäristöluvan ehtojen puitteissa. Talousveden laatua tutkitaan Pälkäneen kunnan vesihuoltolaitoksen talousveden valvontaohjelman mukaisesti. Jätevedenpuhdistamoiden toimintaa valvotaan ympäristölupien mukaisesti. Juomavedelle annetut määräykset saavutettiin vuoden jokaisena ajankohtana ja jätevedenpuhdistamoiden toiminta oli ympäristöluvan mukaista. Pumppaamoiden toimintaa valvotaan kaukovalvonnalla ja pumppaamot kierretään viikoittain.

1.1.6 Esitys tilikauden 2023 tuloksen käsittelystä

Tilikauden tuloksen -291 438,89 euroa käsittelystä esitetään seuraavaa:

- Tuloutetaan aikaisemmin tehtyjä poistoeroja 9 274,08 euroa
- Tilikauden alijäämä -282 164,81 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli- / alijäämätilille.

1.2 Talousarvion toteutuminen

1.2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

TOIMIELIN:	tekninen lautakunta
TOIMIALA:	vesihuoltolaitos
TILIVELVOLLINEN:	tekninen johtaja

Kuntastrategian toteutumista tukevat toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteutuminen	Kommentointi
HYVINVOINTI: <i>Pätkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi.	Nykyisen henkilöstön oikein mitoitettujen tehtävänkuvat.	1. Tehtävänkuvat laadittu/päivitetty ja vaativuudenarvioinnit tehty (K/E)	✓	Tehtävänkuvat on laadittu ja vaativuuden arvioinnit tehdään keväällä 2024.
			2. Sairauspoissaolosten vähentyminen verrattuna 2022 (K/E)	✗	Sairauspoissaolopäivien määrä on lisääntynyt yhdellä. Sisältää sekä teknisten palveluiden että vesilaitoksen työntekijät.
HYVINVOINTI: <i>Pätkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Laadukkaan talousveden tuottaminen. Vesihuoltolaitoksen palvelun piirissä oleville asukkaille tarjotaan asumisterveysasetuksen mukaisesti laadukasta vettä	Mittaustulokset ovat kaikilta osin puhtaat (K/E)	✓	Mittaustulokset ovat täyttäneet talousasetuksen mukaiset vaatimukset.

Tuloslaskelma, ulkoinen

Vesihuoltolaitos	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama (€)	Poikkeama- %
TOIMINTATUOTOT	1 292 199	1 308 647		1 308 647	1 319 116	10 469	0,8 %
Myyntituotot	1 289 191	1 308 000		1 308 000	1 308 719	719	0,1 %
Tuet ja avustukset	210	647		647	11 795	11 149	1 724,1 %
Muut toimintatuotot	2 797				-1 399	-1 399	
TOIMINTAKULUT	-777 463	-808 530	-83 000	-891 530	-952 356	-60 826	6,8 %
Henkilöstökulut	-167 590	-222 540	-3 000	-225 540	-211 029	14 510	-6,4 %
Palvelujen ostot	-359 496	-361 860		-361 860	-353 135	8 725	-2,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-248 567	-223 570	-80 000	-303 570	-378 869	-75 299	24,8 %
Muut toimintakulut	-1 810	-560		-560	-9 322	-8 762	1 564,7 %
TOIMINTAKATE	514 735	500 117	-83 000	417 117	366 760	-50 357	12,1 %

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden on merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli toimintakate). Toimintakate jäi 50.357 euroa tavoitteen alle.

1.2.2 Vesihuoltolaitoksen talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen

Vesihuoltolaitos	Alkuperäinen TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	2023	Poikkeama	Poikkeama- %
Liikevaihto	1 360 433,00	0,00	1 360 433,00	1 364 027,54	3 594,54	0,26%
Liiketoiminnan muut tuotot	646,62	0,00	646,62	10 396,52	9 749,90	1507,83%
Materiaalit ja palvelut	-591 274,00	-80 000,00	-671 274,00	-738 932,34	-67 658,34	10,08%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-223 570,00	-80 000,00	-303 570,00	-378 869,05	-75 299,05	24,80%
Palvelujen ostot	-367 704,00	0,00	-367 704,00	-360 063,29	7 640,71	-2,08%
Henkilöstökulut	-222 539,74	-2 999,88	-225 539,62	-211 029,21	14 510,41	-6,43%
Poistot ja arvonalentumiset	-601 854,00	0,00	-601 854,00	-616 720,88	-14 866,88	2,47%
Suunnitelman mukaiset poistot	-601 854,00	0,00	-601 854,00	-607 930,38	-6 076,38	1,01%
Arvonalentumiset		0,00		-8 790,50	-8 790,50	
Liiketoiminnan muut kulut	-2 102,00	0,00	-2 102,00	-9 322,36	-7 220,36	343,50%
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-56 690,12	-82 999,88	-139 690,00	-201 580,73	-61 890,73	44,31%
Rahoitustuotot ja -kulut	-86 000,00	0,00	-86 000,00	-89 858,16	-3 858,16	4,49%
Muut rahoitustuotot		0,00		5 335,12	5 335,12	
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-55 000,00	0,00	-55 000,00	-28 031,68	26 968,32	-49,03%
Muille maksetut korkokulut	-16 000,00	0,00	-16 000,00	-715,45	15 284,55	-95,53%
Korvaus peruspääomasta	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-66 207,80	-51 207,80	341,39%
Muut rahoituskulut		0,00		-238,35	-238,35	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-142 690,12	-82 999,88	-225 690,00	-291 438,89	-65 748,89	29,13%
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-142 690,12	-82 999,88	-225 690,00	-291 438,89	-65 748,89	29,13%
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	9 274,00	0,00	9 274,00	9 274,08	0,08	0,00%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-133 416,12	-82 999,88	-216 416,00	-282 164,81	-65 748,81	30,38%

1.3 Tilinpäätöslaskelmat

1.3.1 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	1-12/2023	1-12/2022
Liikevaihto	1 364 027,54	1 337 639,06
Liiketoiminnan muut tuotot	10 396,52	3 007,38
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-378 869,05	-248 567,15
Palvelujen ostot	-360 063,29	-366 162,91
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-157 524,40	-139 372,09
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-48 095,74	-23 493,06
Muut henkilösivukulut	-5 409,07	-4 725,11
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-607 930,38	-605 634,39
Arvonalentumiset	-8 790,50	-5 425,00
Liiketoiminnan muut kulut	-9 322,36	-1 809,51
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-201 580,73	-54 542,78
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	5 335,12	2 464,56
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-28 031,68	-37 585,77
Muille maksetut korkokulut	-715,45	-2 975,26
Korvaus peruspääomasta	-66 207,80	-16 050,38
Muut rahoituskulut	-238,35	-1 026,64
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-291 438,89	-109 716,27
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-291 438,89	-109 716,27
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	9 274,08	9 273,99
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-282 164,81	-100 442,28

VESIHUOLTOLAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-8,01	-1,54
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-44,13	-4,18
Voitto, %	-21,37	-8,20

1.3.2 Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
A PYSYVÄT VASTAAVAT	9 161 353,40	9 603 544,57	A OMA PÄÄOMA	-1 764 443,53	-1 482 278,72
I Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00	I Peruspääoma	1 605 037,46	1 605 037,46
1. Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-3 087 316,18	-2 986 019,42
			V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-282 164,81	-101 296,76
II Aineelliset hyödykkeet	9 155 753,40	9 597 944,57	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	26 809,90	36 083,98
1. Maa- ja vesialueet	183 080,17	183 080,17	1. Poistoero	26 809,90	36 083,98
2. Rakennukset	2 813 829,97	3 061 655,04	E VIERAS PÄÄOMA	11 004 043,79	11 144 801,25
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 042 866,59	6 318 809,02	I Pitkäaikainen	5 208 036,53	5 397 493,53
4. Koneet ja kalusto	20 731,96	25 609,84	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 110 014,00	1 423 346,00
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	95 244,71	8 790,50	8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	29 348,00	29 348,00
III Sijoitukset	5 600,00	5 600,00	9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	4 068 674,53	3 944 799,53
4. Muut saamiset	5 600,00	5 600,00	II Lyhytaikainen	5 796 007,26	5 747 307,72
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	105 056,76	95 061,94	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	846 662,00	633 330,00
II Saamiset	105 056,76	95 061,94	3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	1 743 597,95	2 333 892,89
Lyhytaikaiset saamiset	105 056,76	95 061,94	6. Saadut ennakot	2 255,90	3 350,90
1. Myyntisaamiset	86 899,73	84 005,78	7. Ostovelat	92 696,03	57 120,39
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	0,00	8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	2 966 311,88	2 566 064,53
4. Muut saamiset	18 157,03	11 056,16	9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	39 161,82	85 300,76
5. Siirtosaamiset		0,00	10. Siirtovelat	105 321,68	68 248,25
IV Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 266 410,16	9 698 606,51	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 266 410,16	9 698 606,51

TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	-18,76	-14,92
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	800,47	831,05
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-3 369	-3 087
Lainakanta 31.12., 1 000 €	3 700	4 391
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	3 700	4 420
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

1.3.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	1-12/2023		1-12/2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-201 580,73		-54 542,78	
Poistot ja arvonalentumiset	616 720,88		611 059,39	
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-89 858,16		-55 173,49	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	325 281,99	0,00	501 343,12
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-174 529,71	-174 529,71	-90 208,65	-90 208,65
Toiminnan ja investointien rahavirta		150 752,28		411 134,47
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-100 000,00		-100 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-590 294,94		-796 119,86	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	-690 294,94	0,00	-896 119,86
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Saamisten muutos	-9 994,82		43 906,65	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	400 247,35		319 012,37	
Korottomien velkojen muutos	149 290,13	539 542,66	122 920,85	485 839,87
Rahoituksen rahavirta		-150 752,28		-410 279,99
Rahavarojen muutos		0,00		854,48
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5	653	555
Investointien tulorahoitus, %	186,38	555,76
Laskennallinen lainanhoitokate	0,68	0,91
Lainanhoitokate	4,16	7,75
Kassan riittävyys, pv	0,00	0,00
Quick ratio	0,02	0,02
Current ratio	0,02	0,02